

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

TIEDOTE
Julkaisuvapaa 5.7.2017

SAVON HERÄNNÄISYYDEN PITKÄT JUURET

Herättäjäjuhlat pidetään Nilsiässä tulevana viikonloppuna pe–su 7.–9.7.2017. Juhlajärjestäjinä ovat Kuopion ev. lut. seurakuntayhtymä (Järvi-Kuopion seurakunta), Kuopion kaupunki ja Herättäjä-Yhdistys. Nilsiässä herättäjäjuhlat järjestetään jo viidettä kertaa, ja kaikkineen nämä ovat 123. juhlat. Eryistä juhlilla on tänä vuonna Siionin virsien uudistetun laitoksen käyttöönotto.

Savolaisen herännäisyyden taustaa

Tämänvuotisten herättäjäjuhlien tunnus ”Uudistat armollasi” on ns. Paavon virrestä *Sinuhun turvaan Jumala*, joka on virsikirjassa numerolla 382 ja uudistetuissa Siionin virsissä numerolla 132.

Virren lempinimi viittaa Nilsiän Aholansaassa asuneeseen herännäisvaikuttaja **Paavo Ruotsalaiseen** (1777–1852). Savon herännäisyyden katsotaan alkaneen vuonna 1796 Lapinlahden Telpäsniityllä työskennelleen heinäväen yhtäaikaisesta ja rajusta herätyksestä. Paavo Ruotsalaisen johdolla tämä alkujaan hurmoksellinen liike tasaantui.

Ukko-Paavon on kerrottu ennen kuolemaansa ennustaneen, että ”Nilsiässä ei herää kansaa ennen kuin kolmenkymmenen vuoden perästä”. Ennustus kävi toteen melko tarkasti. Paavon kuollessa herännäisyys oli liikkeenä hajoamassa: monet papit tekivät pesäeron heränneisiin, ja 1800-luvun puoliväli tunnetaankin herännäisyydessä maallikkojohtoisena ”ukkojen aikana”.

Protestiliike

Uutta herätystä alkoi Savossa syntyä 1800-luvun lopulla. Osaltaan kiinnostusta herännäisyyteen lisäsi tahtomattaan liikkeen ankara vastustaja, Nilsiän pitkäaikainen (1881–1905) kirkkoherra **Teodor Dahlström**, joka saarnoissaan suorastaan kielsi osallistumisen ”lahkolaisten” seuroihin. Herätysten myötä seuraliike alkoi viritä ja körttipuvun käyttö lisääntyä. Myös vuosien 1906 ja 1920 Nilsiän herättäjäjuhlat vaikuttivat voimakkaasti.

*Herättäjäjuhlien mediakeskus
sijaitsee keskellä juhla-aluetta,
virastotalon ensimmäisessä kerroksessa
entisessä valtuustosalissa.
Mediakeskuksen puh. 044 937 6577*

*Mediakeskuksen aukioloajat:
to 6.7. klo 16–19
pe 7.7. klo 12–19
la 8.7. klo 9–19
su 9.7. klo 9–15*

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Tuon ajan herännäisyys onkin tunnettu paljolti protestiliikkeenä. Se syntyi valistuksen ajan puhdasoppisen kirkon piirissä korostaen ihmisen henkilökohtaista suhdetta Vapahtajaansa. Se rikkoi aikansa tiukkoja säätyrajoja viemällä niin papit kuin talonpojat "samoille oljille" seuratuupiin ja jopa samaan vaateparteen.

Körttipukuun — siis talonpojan pukuun — pukeutuminen oli merkki mielenmuutoksesta, herätykseen tulemisesta, "tummaan kansaan" ja ystäväkansaan kuulumisesta. Heränneiden asu antoi kantajilleen ensin pilkka- mutta nykyään neutraalissa käytössä olevan nimen "körtti". Nimitys tulee ruotsin sanasta "skörd", joka tarkoittaa miehen takissa olevaa kolmea halkiota, pystysuoraa leikkausta. Halkioita on kutsuttu myös lempinimellä 111 (satayksitoista) tai puvun kantajan on sanottu olevan "Pirun kynsistä karannut".

1800-luvun herännäisyys oli pääasiassa kansan syvien rivien liike. Kansa heräsi hengellisesti, kun säätyläistö pikemminkin kansallisesti. Silti myös säätyläisiä oli mukana liikkeessä ja pukeutui körttipukuun, sanottiin, että "herrasväkeäkin heräsi".

Körttipuvun käyttö alkuperäisessä, maailmasta erottavassa merkityksessään säilyi pitkälti 1900-luvulle, ja sitä käyttivät myös jotkut heränneisiin lukeutuvat papit.

Hiljaista ja viipyilevää

Herännäisyys on valtakunnallinen liike, mutta sen erityisen vahvoja vaikutusalueita ovat olleet perinteisesti Savo ja Pohjanmaa, nykyään myös pääkaupunkiseutu.

Pohjanmaalla ja Savossa syntyneet erilliset herätykset yhdistyivät, kun Paavo Ruotsalainen 1830-luvulla "löi kättä" pohjalaisten herännäispappien **N. G. Malmbergin** ja **Jonas Laguksen** kanssa. Miehet olivat havainneet, että heidän ajatuksensa jumalattoman vanhurskauttamisesta menivät vahvasti yksiin.

Eri puolilla maata liikkeen piirissä saattaa olla tavoista tai kansanluonteesta johtuvia pieniä painotuseroja. Savon herännäisyyttä on verrattu Savon maisemiin: niemiä, notkelmia, mutkia, mäkiä, järviä, kivikkopeltoja — se on hiljaista, viipyvää, meditoivaa, kynelehtivääkin, sitä "iltavirren itkettävää". Siihen on kuulunut leikkisyys ja huumori, mutta myös kyky vaieta ja vaipua maahan Pyhän edessä. Se ei ole korostanut itseään.

Portaanpään kristillinen opisto

Savon herännäisyyteen on vaikuttanut osaltaan Portaanpään kristillinen opisto (per. 1919, aloitti toimintansa 1923). Opiston kasvatuksellinen ilmapiiri oli pietistinen: rajanveto "maailman" kanssa ylsi pukeutumiseen ja tapakulttuuriin asti.

*Herättäjäjuhlien mediakeskus
sijaitsee keskellä juhla-aluetta,
virastotalon ensimmäisessä kerroksessa
entisessä valtuustosalissa.
Mediakeskuksen puh. 044 937 6577*

*Mediakeskuksen aukioloajat:
to 6.7. klo 16–19
pe 7.7. klo 12–19
la 8.7. klo 9–19
su 9.7. klo 9–15*

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

Nykyään Portaanpään opisto tarjoaa sekä perus- että ammatillista opetusta niin nuorille, aikuisille kuin maahanmuuttajillekin.

Ei herännäisyyttä ilman seuroja

Luovuttamattomin asia herännäisyydessä, sen ydin, yhteisin ja yhdistävin asia ovat seurat.

Herännäisseuroissa lyhyet puheet ja Siionin virret vuorottelevat. Perinteisimmillään seurat ovat niin tasa-arvoiset, ettei puhujiakaan pyydetä etukäteen, vaan se puhuu, joka siihen tuntee kutsumusta. Virret puolestaan ovat seuraväen spontaani, vuorovaikutteinen vastaus puheeseen. Seuroihin mennään hiljentymään Jumalan eteen, veisaamaan ja kuulemaan Sanaa, tapaamaan toisia, saamaan sielulle ja hengelle ja jopa ruumiillekin ravintoa.

Tärkeä osa seuroja on myös ”seurustelun sakramentti”, varsinaisen seuratilanteen jälkeen käydyt ”kamarikeskustelut”. **Kamarikeskustelujen tunnelmaan pääsee Nilsin juhilla lauantaina 8.7. klo 21 Tahkon Piazza-ravintolassa, jossa kamarikeskusteluihin johdattelevat Pentti Simojoki ja Satu Väätäinen. Telppäsnäytyn perintöä muistellaan samana iltana klo 20 Nilsin helluntaiseurakunnan temppelissä.**

LYHYESTI

Herännäisyys on yksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon sisäisistä herätysliikkeistä. Siinä korostetaan ihmisen pienuutta Jumalan edessä ja tasavertaisuutta toisen ihmisen rinnalla. Armo kuuluu kaikille. Tunnusomaista herännäisyydelle ovat seurat eli lyhyistä puheista ja säästykseltä veisattavista Siionin virsistä muotoutuvat hengelliset tilaisuudet. Liikkeen palvelujärjestönä toimii **Herättäjä-Yhdistys**, jonka päätoimipaikka on Lapualla.

Herättäjäjuhlat ovat toiseksi suurimmat hengelliset kesäjuhlat Suomessa. Ne järjestetään aina paljaan taivaan alla ja pääasiassa talkoovoimin. Juhlien ohjelmassa on seuroja, veisuita, konsertteja ja näytelmiä.

Seuraavat herättäjäjuhlat on tarkoitus pitää 2018 Tampereella, 2019 Nivalassa ja 2020 Kauhavan Ylihärmässä.

LISÄTIETOJA:

- **Nilsin herättäjäjuhlien seurapuheet** ovat kokonaisuudessaan luettavissa osoitteessa <https://herattajajuhlat.fi/4315-seurapuheet> lähes välittömästi seurojen jälkeen.

Herättäjäjuhlien mediakeskus sijaitsee keskellä juhla-aluetta, virastotalon ensimmäisessä kerroksessa entisessä valtuustosalissa.
Mediakeskuksen puh. 044 937 6577

Mediakeskuksen aukioloajat:
to 6.7. klo 16–19
pe 7.7. klo 12–19
la 8.7. klo 9–19
su 9.7. klo 9–15

HERÄTTÄJÄ-YHDISTYS
PL 21, 62101 LAPUA
Puh. (06) 433 5700
www.h-y.fi
www.herattajajuhlat.fi

UUDISTAT ARMOLLASI
HERÄTTÄJÄJUHLAT NILSIÄ 7.-9.7.2017

- **Medialle julkaisuvapaat kuvat** ovat osoitteessa <https://herattajajuhlat.fi/4334-kuvat-medialle>.

Herättäjäjuhlien mediakeskus sijaitsee keskellä juhla-aluetta, virastotalon ensimmäisessä kerroksessa entisessä valtuustosalissa. Mediakeskuksen puh. 044 937 6577

*Mediakeskuksen aukioloajat:
to 6.7. klo 16–19
pe 7.7. klo 12–19
la 8.7. klo 9–19
su 9.7. klo 9–15*